

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทย ในปีการศึกษา 2475 ได้เริ่มจัดให้มีการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น โดยให้แต่ละคณะดำเนินการกันเอง จนถึงปี พ.ศ. 2505 ซึ่งได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ เรียกว่าพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2505 (ดังประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 79 ตอนที่ 69 หน้า 800 วันที่ 31 กรกฎาคม 2505) มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอนและการวิจัยสาขาต่าง ๆ ในระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดจนทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน ควบคุมมาตรฐานด้านวิชาการ ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานของภาควิชาต่างๆเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย, 2535) โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้บริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งดำเนินการโดยอาศัยอำนาจ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 และประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ และคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชาในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 คณะกรรมการดังกล่าวมานี้ เป็นผู้พิจารณาอนุมัติและควบคุมดูแลในการใช้จ่ายเงินของบัณฑิตวิทยาลัย ได้แก่ เงินงบประมาณแผ่นดิน เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย และเงินทุนอุดหนุนการศึกษาทั้งภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแหล่งทุนภายนอก

การบริหารงานของคณะกรรมการดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัยจึงมีหน้าที่ควบคุม ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินทุนประเภท ทั้งจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำการจัดสรรคืนให้กับคณะที่ทำการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา และแสวงหาทุนมาเพิ่มให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิตบัณฑิตศึกษา

นอกจากนั้น การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยในปีการศึกษา 2533 บัณฑิตวิทยาลัยได้เปิดสอนหลักสูตรชั้นปริญญาตรีบัณฑิต 21 หลักสูตร ปริญญาโทบัณฑิต 100 หลักสูตร และประกาศนียบัตรบัณฑิต 27 หลักสูตร รวมเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาต่าง ๆ เป็นจำนวน 148 หลักสูตร (บัณฑิตวิทยาลัย, 2533) ปัจจุบันอยู่ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งในปีการศึกษา 2535-2536 นี้ บัณฑิตวิทยาลัยรับผิดชอบด้านหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด 161 หลักสูตร แยกเป็นหลักสูตรชั้นปริญญาตรีบัณฑิต 23 หลักสูตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง 1 หลักสูตร ปริญญาโทบัณฑิต 107 หลักสูตร และประกาศนียบัตรบัณฑิต 30 หลักสูตร (บัณฑิตวิทยาลัย, 2535) ดังนั้น การคาดหมายแนวโน้มการขยายตัวของบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคตพอจะประมาณได้ว่าการขยายตัวไม่ว่าจะเป็นในด้านการผลิตบัณฑิต การบริหารวิชาการของแหล่งภายในกับแหล่งภายนอก ตลอดจนถึงการตอบสนองภารกิจหลักของการอุดมศึกษา คือ การสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจะต้องทำการปรับปรุงอัตราค่าหน่วยกิต และค่าธรรมเนียม เพื่อที่จะให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาระรายจ่ายที่เกิดขึ้นกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนั้น การดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยในช่วงที่ผ่านมาจึงได้มีการปรับปรุงอัตราค่าหน่วยกิต และค่าธรรมเนียมการศึกษาทุก 5 ปี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

	ปี 2520-2524	ปี 2525-2528	ปี 2529-2533
ค่าหน่วยกิต หน่วยกิตละ (บาท)	70	100	200
ค่าธรรมเนียมการศึกษา ภาคการศึกษาละ	200	200	500

ต่อมาในปี 2534 บัณฑิตวิทยาลัย ได้มีการปรับปรุงอัตราค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียม และปรับปรุงโครงสร้างการจัดเก็บเป็นระบบเหมาจ่ายในอัตราเดียวกันตลอด 5 ปีการศึกษา และ 4 ปีการศึกษา ในปี 2535 ในอัตรา 5,500.- บาท ต่อภาคการศึกษา ซึ่งจากแผนพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดเป้าหมายด้านการเพิ่มรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐคือ นอกจากการระดมแหล่งเงินทุนอุดหนุนจากภายนอกทั้งทางตรงและทางอ้อมแล้ว การปรับปรุงค่าเล่าเรียนและค่าบริการต่าง ๆ ในสถาบันควรกำหนดเป้าหมายสำคัญ ในการเพิ่มรายได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเป็นอัตราสูง เมื่อเทียบกับสัดส่วนที่ผู้เรียนรับภาระ

แต่ในการปรับปรุงค่าเล่าเรียนดังกล่าว จะต้องพิจารณาจัดวางมาตรการเพื่อช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจตามความเหมาะสม (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533)

เมื่อพิจารณาจากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ที่ได้กำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในด้านการบริหารงานภายในสถาบันอุดมศึกษาสามารถพึ่งตนเองทางการเงิน และบุคลากร ให้มีความคล่องตัวสูงขึ้น ตลอดจนการระดม และใช้ทรัพยากรทางการเงิน เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ และควมมีประสิทธิภาพในระบบอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535) แล้วนั้น จากเป้าหมายดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ได้ให้ความสำคัญทางด้านการบริหารทางการเงินให้มหาวิทยาลัยสามารถพึ่งตนเอง ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จะต้องเผชิญกับความจำกัดของงบประมาณแต่ในขณะเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ และต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตศึกษาให้มีเสถียรภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องหารายได้จากแหล่งอื่นเข้ามาช่วยสนับสนุนงบประมาณของมหาวิทยาลัย หากการพึ่งพางบประมาณแผ่นดินยังอยู่ในสัดส่วนที่สูงเช่นในปัจจุบัน และมีงบประมาณแผ่นดินที่จำกัด การสนับสนุนกิจการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไม่สามารถได้รับการสนับสนุนได้อย่างเต็มที่ สิ่งนี้อาจจะมีส่วนทำให้การพัฒนาทรัพยากรบุคคลระดับสูงไม่เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตลอดจนความต้องการของสังคม จึงสมควรที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่ง ช่วยเหลือตนเองมากขึ้น ให้ความเป็นอิสระทางการเงิน รู้จักหารายได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ (ประชุม สุวดี และคณะ, 2534) สิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถพึ่งตนเองทางการเงินได้ก็คือ การปรับปรุงอัตราค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะให้ความเป็นธรรมแก่สังคมมากขึ้น และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เล็งเห็นความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จึงมีการปรับปรุงอัตราค่าหน่วยกิตและอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยให้มีความเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยประเภทเงินที่บัณฑิตวิทยาลัยเรียกเก็บจากระดับบัณฑิตศึกษาคือ เงินค่าเล่าเรียน เงินค่าธรรมเนียมการศึกษา เงินค่าปรับและเงินประเภทอื่น ๆ โดยกำหนดอัตราการเก็บภาคการศึกษาละ 5,500 บาททั้งนี้จะรวมถึงค่าธรรมเนียม การศึกษา ค่าเล่าเรียน ค่าเอกสารต่างๆ ตั้งแต่แรกเข้า ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวกับการสำเร็จการศึกษาไว้ด้วย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534) ซึ่งจากการจัดเก็บค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดสรรให้แก่บัณฑิตศึกษาประจำคณะและบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ นั้น ตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพึ่งตนเองทางการเงิน ดังนั้น ผู้ที่เข้ารับการศึกษ

ในระดับสูง ทั้งในระบบมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยเอกชนก็ตาม ทุกคนต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อการศึกษาอีกส่วนหนึ่ง ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจึงประกอบด้วยรายจ่ายของรัฐ และรายจ่ายส่วนบุคคล รัฐบาลและบุคคลที่จัดการ ศึกษาเล่าเรียนจึงต้องลงทุนเพื่อการศึกษาาร่วมกัน นักเศรษฐศาสตร์ จึงถือว่าการศึกษาเป็นทั้งการลงทุนและการบริโภค ในขณะเดียวกันโดยเชื่อว่าการศึกษาเป็นการลงทุน ในทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและสังคม ทั้งในทางตรง และทางอ้อม (เทียนฉาย กิระนันท์, 2519)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สนองนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษา ระยะเวลาที่ 7 คือ สามารถที่จะพึ่งตนเองทางการเงินได้มากขึ้น ทำให้ลดภาระค่าใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ได้ส่วนหนึ่ง คือ ปีงบประมาณ 2533 งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนเงิน 8,853,000 บาท และในปี งบประมาณ 2534 ค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน เป็นจำนวน 9,756,300 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่จะใช้จากเงินงบประมาณแผ่นดินไม่สูงกว่าปี 2533 มากนัก อีกประการหนึ่งก็คือ เงินทุนของ บัณฑิตวิทยาลัยก็จะเพิ่มมากขึ้น เช่น ปีงบประมาณ 2533 รายได้ค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมเป็น จำนวนเงิน 29,950,219.30 บาท ในปีงบประมาณ 2534 เมื่อปรับค่าหน่วยกิต และค่าธรรมเนียมแล้ว ทำให้เงินรายได้ดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 37,087,315.99 บาท และในปีงบประมาณ 2535 เพิ่มขึ้น เป็นจำนวน 46,610,809.50 บาท (รายงานประจำปีบัณฑิตวิทยาลัย, 2533 2534 2535) การปรับอัตรา ค่าหน่วยกิตดังกล่าวจะทำให้บัณฑิตศึกษาจะได้รับเงินจัดสรรจากเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้ทรัพยากรทางการเงินมาบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน และค่าใช้จ่ายในสำนักงาน บัณฑิตศึกษา ตลอดจนนิสิตบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถจะพึ่งพาตนเองทางการเงินได้มากขึ้นก็โดย อาศัยทรัพยากรบุคคล ทรัพย์สิน อาคาร สถานที่ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่มีอยู่สามารถ ลดภาระค่าใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินลงตามสัดส่วนของแต่ละสถาบันที่พึ่งกระทำได้ (ประชุม สุวดี และคณะ, 2534) จากงบประมาณปี 2537 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับเงินงบประมาณแผ่นดินที่สูง กว่ามหาวิทยาลัยอื่น • จำนวนถึง 2,595 ล้านบาท ที่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา

* มหาวิทยาลัยที่เปิดทำการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 14 แห่งคือ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยนเรศวร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา วิจัยระดับอุดมศึกษา และอื่น ๆ เป็นต้น (ทบทวนมหาวิทยาลัย, 2536)

จากเงินงบประมาณแผ่นดินที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับสูงกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ทำให้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะได้รับเงินในส่วนเงินงบประมาณแผ่นดินที่สูงตามไปด้วย เนื่องจากการขยายตัวในด้านการผลิตบัณฑิต นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยยังมีเงินทุนบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีที่มาจากแหล่งของรายได้กำหนดวิทยุและค่าธรรมเนียม และรายได้จากการดำเนินงานอื่น ๆ กล่าวคือ บัณฑิตวิทยาลัยมีแหล่งรายได้จากการจัดเก็บอัตราค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียม รายได้จาก การดำเนินงาน รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากเพื่อนำมาจัดสรรทุน รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารและ พันธบัตร รายได้จากหลักสูตรพิเศษ และเงินทุนจากแหล่งภายในและภายนอกมาจัดสรร เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการศึกษาด้านอื่นๆ ของบัณฑิตวิทยาลัย ได้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนของสำนักงานบัณฑิตศึกษา ค่าใช้จ่ายส่วนของบัณฑิตศึกษาคณะ เงินสนับสนุนการเรียนการสอน เงินจัดสรร ร้อยละ 60 เพื่อเป็นเงินสนับสนุนการเรียนการสอนให้แก่ภาควิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนเงินจัดสรรร้อยละ 40 จัดสรรให้กับสำนักงานบัณฑิตศึกษาประจำคณะ และสาขาวิชา เพื่อใช้ในการบริหารงานของภาควิชาและสำนักงานบัณฑิตศึกษาคณะ งบลงทุน ได้แก่ ค่าครุภัณฑ์ เงินสนับสนุนให้สำนักทะเบียนและประมวลผล และเงินรายได้เหนือรายจ่าย เงินที่นอกเหนือจากการเรียน การสอน ซึ่งการได้มาของรายได้ โดยเฉพาะเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยนั้น ได้มาโดยการชำระค่าเล่าเรียน ของผู้เรียน ดังนั้น การปรับอัตราค่าหน่วยกิตจึงมีผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง จากผลกระทบดังกล่าว ได้ถูกนำไปวิเคราะห์เพื่อศึกษาได้ถึงผลเสียของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปรับอัตราค่าหน่วยกิต และค่าธรรมเนียมการศึกษาใหม่ เช่น การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เทียนฉาย กิระนันท์, 2534) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนจากการ ลงทุนทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นสำหรับบัณฑิตศึกษาในแต่ละ คณะนั้น เกือบทั้งหมดเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ ซึ่งรวมถึงแต่ค่าจ้างค่าตอบแทน ค่าใช้สอน ค่าวัสดุ ค่า สาธารณูปโภคเงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่นๆ สัดส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายลงทุน (ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและ อาคาร) มีน้อยมากซึ่งแสดงว่าบัณฑิตศึกษาในคณะต่างๆ นั้น พึ่งพาตนเองตามสมควร โดยผู้เรียนมี ส่วนรับภาระค่าใช้จ่ายเกือบครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า การจัดสรรบัณฑิตศึกษานั้น มีค่าใช้จ่ายลงทุนค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในหมวดค่าครุภัณฑ์นั้นน่าจะต้องมีสัดส่วนและจำนวนที่มาก พอสมควร นอกจากนี้ กองวิจัยการศึกษา (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนจากการ

ลงทุนของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถาบันหลายประเภท รัฐรับภาระ ค่าใช้จ่ายที่สูงมาก แต่ผู้เรียนกลับรับภาระในด้านค่าใช้จ่ายน้อย ทั้ง ๆ ที่เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการศึกษามากกว่ารัฐ

อาจกล่าวได้ว่า การลงทุนทางการศึกษานี้ รัฐต้องเป็นฝ่ายรับภาระค่าใช้จ่ายด้านเงินงบประมาณแผ่นดินสูง ซึ่งภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวควรจะให้ผู้ที่เรียนรับผิดชอบเอง ด้วยเหตุนี้การปรับอัตราค่าหน่วยกิตระดับบัณฑิตศึกษา จึงส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของนิสิตที่เข้าศึกษาและภาระที่รัฐจะต้องร่วมรับผิดชอบ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวจึงอยู่ที่การพิจารณาอย่างรอบคอบในการปรับอัตราค่าหน่วยกิตใหม่ของบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอันที่จะทำให้เกิดความเป็นธรรม

ในประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการเงินของบัณฑิตวิทยาลัยในด้านแหล่งรายรับ รายจ่ายที่จัดสรรต่อให้กับบัณฑิตศึกษาคณะ และบัณฑิตศึกษาได้ดำเนินการจัดสรรอย่างไรให้กับภาควิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการปรับปรุงค่าหน่วยกิต จากเดิมเก็บเป็นหน่วยกิตมาเป็นระบบเหมาจ่าย ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยได้ทำการจัดสรรคืนให้กับคณะ/ภาควิชาในอัตราที่มีความเหมาะสมเพียงใด นอกจากนี้ บัณฑิตวิทยาลัยยังเป็นแหล่งกลางของการจัดสรรเงินทุนอุดหนุนการศึกษาทั้งแหล่งภายในและแหล่งภายนอกให้กับนิสิตบัณฑิตศึกษาในแต่ละคณะ มีความพอเพียงกับความต้องการอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาแหล่งที่มาของรายได้และรายจ่ายของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. วิเคราะห์รายได้และรายจ่ายของบัณฑิตวิทยาลัย
3. วิเคราะห์การจัดสรรเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยให้กับบัณฑิตศึกษาคณะเพื่อจัดสรรให้

กับภาควิชา

4. เสนอแนวทางการปรับปรุงการบริหารการเงินของบัณฑิตวิทยาลัย

เพื่อให้การวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยไว้เป็นกรอบในการดำเนินการดังนี้คือ

1. บัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดสรรเงินสำหรับการบริหารงานอย่างไรในช่วงระหว่างปีงบประมาณ 2531-2536
2. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการเก็บค่าเล่าเรียน จากระบบหน่วยกิต (ช่วงปีงบประมาณ 2531-2533) เป็นระบบเหมาจ่าย (ช่วงปีงบประมาณ 2534-2536) นั้น มีการเปลี่ยนแปลงการจัดสรรงบประมาณอย่างไร
3. หลังจากการเปลี่ยนแปลงการเก็บค่าหน่วยกิตเป็นระบบเหมาจ่าย บัณฑิตวิทยาลัยได้เพิ่มวงเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยกลับมาให้กับนิสิตมากน้อยเพียงใด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารการเงินของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาแหล่งที่มาของเงินงบประมาณ และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2531-2536
2. การวิเคราะห์รายได้และรายจ่ายส่วนของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย โดยแบ่งประเภทรายได้ที่ได้บัณฑิตวิทยาลัยได้รับ และประเภทรายจ่ายต่าง ๆ แบ่งออกตามประเภทงานของบัณฑิตวิทยาลัย วิเคราะห์ในปีงบประมาณ 2531-2536 โดยพิจารณากรอบการเงินตามหลักการใช้งบประมาณแบบวางแผน-แผนงาน (Planning-Programming and Budgeting _System) และการวิเคราะห์งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting)
3. การวิเคราะห์การจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 14 คณะ ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์คณะนิติศาสตร์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และ 5 สหสาขาวิชา โดยพิจารณา

กรอบการเงินตามหลักการงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2531-2536

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การบริหารการเงิน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองต่อต่องานการบริหาร งานวิชาการ และงานบริการนิสิต โดยมีการวางแผน การควบคุม การใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ และมีการแสวงหาทุนมาเพิ่มนอกเหนือจากเงินงบประมาณ

2. การเงิน หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับเงินงบประมาณและเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นเงินรายได้ต่าง ๆ ตลอดจนเงินผลประโยชน์ที่ได้รับและเงินรายจ่ายในการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัย

3. เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง เงินรายได้ส่วนหนึ่งที่บัณฑิตวิทยาลัยได้รับจาก ค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ แล้วนำมาจัดสรรให้แก่บัณฑิตศึกษาประจำคณะ และบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา ในแต่ละปีงบประมาณประกอบด้วย

3.1 ค่าใช้จ่ายส่วนของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้บริหารงานในสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ได้แก่ เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค

3.2 ค่าใช้จ่ายลงทุน ได้แก่ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

3.3 ค่าใช้จ่ายส่วนของบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หมายถึง ค่าสอน ค่าวิทยากร ค่าเบี้ยประชุม ค่าเบี้ยประชุมเฉพาะกิจ ค่าตรวจกระดาษคำตอบ ค่าคุมสอบ ค่าสอบรวมยอด ค่าสอบ วิทยานิพนธ์ ค่าวิทยากร ค่าสมมนาคุณเลขานุการบัณฑิตศึกษา ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์ ค่าโครงการนอกสถานที่ เงินสนับสนุนปรับปรุงหลักสูตร และเปิดหลักสูตรใหม่ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนา เป็นต้น

3.4 เงินจัดสรรร้อยละ 60 หมายความว่าถึง เงินทุนที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดสรรให้เพื่อเป็นเงินสนับสนุนการเรียนการสอนแก่บัณฑิตศึกษาประจำคณะ และบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา อัตราการจัดสรรนั้นคือ จำนวนนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในคณะหรือสาขาวิชานั้น ๆ

3.5 เงินจัดสรรร้อยละ 40 หมายความว่าถึง เงินทุนที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดสรรเพื่อเป็นเงินสนับสนุนการบริหารงานของสำนักงานบัณฑิตศึกษาประจำคณะ และสำนักงานบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา เงินจัดสรรส่วนนี้ให้รวมดอกผลและรายได้อื่น ๆ ที่เกิดจากการบริหารเงินจัดสรรส่วนนี้เข้าไว้ด้วย

- 3.6 เงินรายได้เหนือรายจ่าย หมายความว่า เงินรายได้ของบัณฑิตวิทยาลัยที่หักจากค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ เป็นเงินคงเหลือเพื่อการจัดสรรให้กับบัณฑิตศึกษาคณะต่าง ๆ ในจำนวนเงินเท่า ๆ กัน
- 3.7 เงินสนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง เงินอุดหนุนเป็นทุนการศึกษาให้กับนิสิต
- 3.8 เงินสนับสนุนให้สำนักทะเบียนและประมวลผล หมายถึง เงินที่สนับสนุนงานด้านการลงทะเบียนเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
4. ปีงบประมาณ หมายถึง ปีการเงินที่จะทำการรับ-จ่ายเงินตามงบประมาณประจำปีซึ่งในประเทศไทย หมายความว่าระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พุทธศักราชที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณ
5. เงินงบประมาณแผ่นดิน หมายถึง งบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล
6. งบประมาณเงินรายได้ หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจากเงินที่เป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย เช่น ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และเงินบริจาค เป็นต้น (ไม่รวมเงินงบประมาณแผ่นดิน)
7. รายจ่ายของบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง ค่าใช้จ่ายรวมจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย
8. เงินทุนอุดหนุนบัณฑิตวิทยาลัยจากเงินงบประมาณแผ่นดินของแผนงานวิจัยพื้นฐาน หมายถึง ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์
9. เงินทุนอุดหนุนบัณฑิตวิทยาลัยจากเงินงบประมาณแผ่นดินของแผนงานกิจการนักศึกษา หมายถึง ทุนผู้ช่วยสอน/และหรือวิจัย
10. เงินทุนอุดหนุนวิจัยจากเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยของงานวิจัยพื้นฐาน หมายถึง ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิเคราะห์รายได้และรายจ่ายของเงินงบประมาณและเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยในครั้งนี้นำมาทำให้ทราบถึงแนวทางการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยให้กับบัณฑิตศึกษาคณะ ตลอดจนเกณฑ์การจัดสรรเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยให้กับบัณฑิตศึกษาคณะและภาควิชาต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนวทางการปรับปรุง และการดำเนินงานทางการเงินของบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านวิจัย และงานบริการทุนการศึกษาให้แก่นิสิตนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์